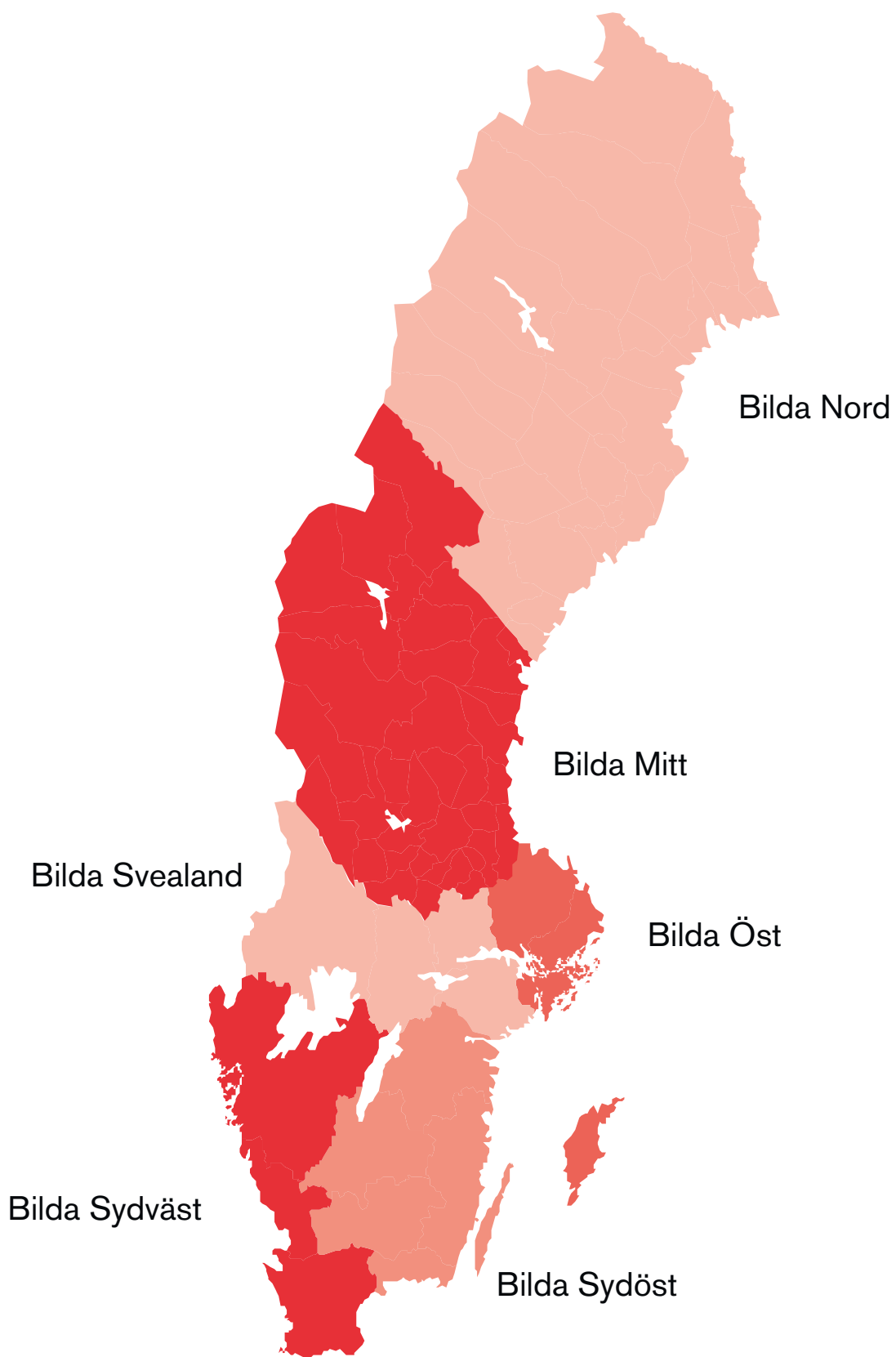

Bildaåret 2017

Verksamhetsberättelse för Studieförbundet Bilda

Bildaåret 2017

Verksamhetsberättelse för Studieförbundet Bilda

Bildas uppdrag	4
Vi rustar för framtiden	5
Kultur	6
Samhälle.....	8
Kyrka.....	12
Mellanöstern	18
Cirkelledarutveckling.....	19
Offentliga arrangemang.....	20
Stödfunktioner	22
Studieförbundet Bildas organisation.....	24
Verksamhetskommentarer 2017	26
Årsredovisning 2017.....	29

Bildas uppdrag

Studieförbundet Bildas uppdrag är att verka inom folkbildningen. Den övergripande idén är att ge människor redskap för livet, med övertygelsen att det är i mötet med andra som människor växer. Verksamheten vilar på kristen livsåskådning, där varje människa har ett okränkbart värde. Det ger ett förhållningssätt som genomsyrar all verksamhet.

Studieförbundet Bilda är ett av Sveriges tio studieförbund. Alla tio får anslag från stat, landsting och kommuner för att bedriva fritt och frivilligt folkbildningsarbete som är öppet för alla. Bilda vill ge människor möjlighet till ett större inflytande över såväl sina egna liv som över samhällsutvecklingen. Därför ordnar vi mötesplatser och forum för lärande, fördjupning och reflektion. Genom studiecirkel och olika arrangemang bidrar vi, tillsammans med de andra studieförbunden, till en demokratisk kultur där deltagarna gemensamt är med och formar innehållet utifrån sina egna erfarenheter och frågor.

Statens bidrag till folkbildningen

Syftet med statens stöd till folkbildningen är att

- stödja verksamhet som bidrar till att stärka och utveckla demokratin,
- bidra till att göra det möjligt för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa engagemang att delta i samhällsutvecklingen,
- bidra till att utjämna utbildningsklyftor och höja bildnings- och utbildningsnivån i samhället, och
- bidra till att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet.

Bildas organisation

Bilda har valt att dela in verksamheten i tre profilområden: Kyrka, Samhälle och Kultur. Dessutom finns kompetensområdena Mellanöstern och Ledarutveckling samt stödområdena HR, Administration och Kommunikation.

Studieförbundet Bilda är organiserat i sex regioner, som tillsammans omfattar samtliga kommuner i Sverige, och ett förbundskansli i Stockholm (Älvsjö). Vi har också ett studiecenter i Jerusalem, Swedish Christian Study Centre (SCSC).

Vi rustar för framtiden

Folkbildning är viktigt i vår tid. Möten och samtal skapar sammanhang och ger perspektiv. Kultur skänker glädje och reflektion. Nya svenskar söker vägar att lära sig språket, få sammanhang och hitta nya vänner. Och många etablerade svenskar vill gärna möta det behovet. Bilda har en viktig uppgift, men som bildningsförbund står vi också inför flera utmaningar. Vi behöver vara fortsatt relevanta och tillgängliga för människors olika behov och situationer nu och i framtiden. Vi vill skapa mening för fler även i framtiden och bidra till ett öppet, inkluderande samhälle.

Under ett par års tid har arbetet i Bilda starkt präglats av att rusta för framtiden. Den långsiktiga strategin formulerades inför 2017 och sträcker sig fram till 2021. Under året har vi haft fokus på att omsätta långsiktiga strategier i planer och aktiviteter och samtidigt lyckats växa i antal timmar och unika deltagare. Under 2017 hade Bilda drygt 103.000 unika deltagare i 1.167.475 timmar, motsvarande en ökning med 4,9 % i antal unika deltagare och 2,5 % i timmar.

Det har varit ett händelserikt år på många sätt, bland annat fick Bilda en ny förbundsrektor efter att Kerstin Enlund slutade efter 18 år. Åsa Paborn tillträdde i april med uppdraget att förstärka samverkan internt och externt, fortsatt ta tillvara den kreativitet och initiativförmåga som finns i Bilda och snabbt kunna möta användarnas behov samt öka synligheten. Under året har vi gemensamt mött många av våra medlemsorganisationer och samverkanspartner för att samtala om framtiden, men också genom flera besök fått inblick i delar av Bildas mångfaldsrika verksamhet.

Sommaren 2017 bildades Bilda Dialog AB efter beslut i förbundsstyrelsen, i syfte att erbjuda folkbildning och kompetensutveckling till andra målgrupper utanför den statsbidragsfinansierade folkbildningsverksamheten.

Under året har vi gått från åtta till sex regioner: Mitt, Nord, Svealand, Sydväst, Sydöst och Öst. Inför 2017 gick vi även från fem till tre profilmråden – Kultur, Samhälle och Kyrka – och de två kompetensområdena Ledarutveckling och Mellanöstern. Vi driver utvecklingsarbete i fyra förbundsgemensamma projekt: Mångfald, Ledarutveckling, Öppet utbud och Den digitala människan. Genom allt detta ska visionen och riktningen i den långsiktiga strategin förverkligas.

Med den nya organisationen, våra sju strategiska mål och våra utvecklingsprojekt ska vi bli ännu bättre på att samverka mellan och inom våra profilmråden. Fina exempel på det är när den syriska liturgin får möta folkmusiken. Eller när studiegruppen för nyanlända mö-

ter pensionärerna i Pingstkyrkan. Eller när alla kyrkofamiljer i Bilda träffas och sjunger tillsammans.

Ett annat gott exempel på möten mellan människor är de som sker via Kulturkompis – Make Friends Through Culture, som Bilda startade tidigt våren 2016 och som kontinuerligt växer i omfång och till fler städer. Det ger nyanlända och etablerade svenskar möjligheten att gå på kulturaktiviteter tillsammans och att få nya vänner.

Vi är också stolta över att vi under året har samverkat med andra parter genom Idéburet offentligt partnerskap (IOP) i Örebro, Linköping och Kristianstad. Genom våra nätverk och arenor i samverkan med medlemsorganisationer, samhälle och kulturlivet bidrog vi till att stötta medborgarna kring utbildning, arbete och integration i det svenska samhället.

Det finns många exempel i Bildas verksamhet på initiativ som bidrar till att minska ojämlikhet och utsatthet. Under 2017 inleddes till exempel ett samarbete med Make Equal kring deras koncept Killmiddagar för att killar och män, i ett tryggt forum, ska kunna prata om maskulinitetsnormer utifrån teman som vänskap, sex och våld. Vi kommer även att erbjuda studiecirklar i bland annat civillurage och föreningstekniker samt satsar på demokratifrågor inför valet i Sverige i år och EU-valet 2019.

Redan 1989 tog vi fram det första MOD-konceptet, som är ett koncept för att arbeta med mångfalds- och diskrimineringsfrågor, som vi äger och förvaltar tillsammans med Sensus studieförbund. Under 2017 tog vi fram en uppdaterad version av ledarmaterialet. Tyvärr är kanske materialet mer angeläget än någonsin.

Ovanstående är ett axplock av Bildas breda verksamhet.

Med andra ord står vi starkt rustade för framtiden. Men vi kan inte slå oss till ro. Sociala medier och digitalisering har möjliggjort för fler människor att ta del av kunskap, information och lärande. Deltagarkultur och medskapande är något som präglat Bildas arbete under decennier. Den styrkan ska vi ta med oss in i den digitala framtiden för att skapa ännu starkare folkbildning som gör skillnad på riktigt. Tillsammans bildar vi för livet.

Per-Inge Lidén,
Förbundsordförande

Åsa Paborn,
Förbundsrektor

Kultur

Bildas kulturverksamhet omfattar musik i alla dess former samt dans, drama, teater, bild, film och hantverk. Kultur och kreativitet har djupa rötter både i folkbildningen i stort och i Bilda. Vi har stark tilltro till att kulturen och dess utövare ska få utvecklas på sina egna villkor. Därför präglas vår verksamhet av deltagarkultur och medskapande. Deltagarna får fritt tolka sina liv tillsammans med andra, vilket bidrar till att samhället utvecklas, demokratin stärks och mening skapas för både individer och grupper.

Mötesplatser och scener en viktig del

En viktig del i Bildas kulturverksamhet är alla de mötesplatser och scener som vi är med och skapar och erbjuder våra artister, inte minst möten över kulturformer och genregränser. Det sker framför allt i Sverige men även utomlands. Ett exempel på det är kulturfestivalen *Dandanat*, som arrangerades för tolfte gången hösten 2017. Festivalen genomfördes i samarbete med kultur- och utbildningsorganisationen *Diyar* i Betlehem. Svenska musik- och dansgrupper anslutna till Bilda utbytte erfarenheter, repade och uppträdde tillsammans med palestinska grupper. Resan omfattade även studiebesök i Israel och Palestina för de svenska deltagarna. 2017 deltog bandet *Nagoon* från Luleå samt *Lovis Åkerström* från Sundsvall och dansgruppen *Enough* från Jönköping.

30 Bildaband på Live at Heart

Under 2017 gjorde Bilda en stor satsning på festivalen *Live at Heart* i Örebro. Samarbetet har funnits sedan tidigare men utökades då Bilda gick in som huvudpartner och arrangerade tre scener samt seminarier och diaserter.

Live at Heart gav både interna och externa mötesplatser, för Bildas konsulenter, våra band, andra arrangörer och nyckelpersoner i musikbranschen. Utöver mervärdet till Bildas verksamhet skapade samarbetet med *Live at Heart* synlighet, relationer och fler samarbetsmöjligheter både nationellt och internationellt med stor betydelse för Bildas kulturverksamhet framgent.

Körkraft – för integration genom körsång

Under det gångna året arbetade Bilda med att tydliggöra erbjudandet kring körsång, hitta samarbetsformer och upprätthålla och skapa nya goda relationer med nationella samverkanspartner och andra som ska fungera som resurser i alla regioner.

En viktig samverkanspartner för Bildas körverksamhet är nätverket *Körkraft*, för personer som redan arbetar med eller vill arbeta med integration och språkinläring

genom körsång. Nätverket drivs av *Kulturfyren* i samverkan med Bilda med medel från *Allmänna Arvsfonden*. Syftet är att Bilda ska vara en av de organisationer som bär verksamheten när projektet avslutas sommaren 2019. Under projekttiden möts nätverket i Stockholm tre gånger per år för fortbildning och erfarenhetsutbyte.

Folkmusik

Bildas verksamhet inom folkmusik fortsätter att växa. Under 2017 fokuserade det nationella arbetet på att stärka våra interna resurser och nätverk samt att fortsätta stödja de stora arrangörer som vi inlett samarbete med. *Linköpingsfestivalen*, *Umefolk*, *Bingsjöstämman* och *Delsbostämman* är fortsatt viktiga arrangörer och samverkanspartner till Bilda och de grupper vi har. Vi instiftade även ett folkmusikpris för *Musik Direkt/Imagine* för bästa folkmusikband. Vi var även involverade i *Årets Unga Folkmusikbandtävling* som mynnade ut i två konserttillfällen för unga band, ett i samband med *Samspelsmedaljen* i Sundsvall och ett i samband med *Folkmusiknatta* i Falun.

Tillgänglighet och mångfald

För att Bildas verksamhet ska vara tillgänglig utifrån många olika behov arbetar vi ständigt med medskapande, inkludering och tillgänglighet. Ett exempel på hur vi arbetar med jämställdhet och inkludering är *Klubb CooCoo*, Bildas klubbkoncept för jämställd och inkluderande klubbscen. 2017 gästade *CooCoo*-turnén tre bands hemstäder: Stockholm, Uppsala, och Jönköping. Genom att synliggöra kvinnors, ickebinäras och transpersoners musicerande skapas goda förebilder och inspiration både för unga musiker och musikbranschen.

iMetro! var ett av 30 Bildaband som fanns på plats på Live at Heart. Chioma Otonna är bandleadare och sångerska.

TROTS TRUMSTRUL – SUCCÉ FÖR iMETRO! PÅ LIVE AT HEART

Mer än 200 musikband spelade på showcasefestivalen Live at Heart 30 augusti–2 september. iMetro! var ett av 30 Bildaband som fanns på plats. Nu är de hemma på Gotland igen och Chioma Otonna, bandleadare och sångerska, summerar intrycken.

– Lika glada som vi blev när vi valdes ut till Live at Heart är vi över att ha varit där. Och även om det blev strul med trummorna i början av den första spelningen är ändå helhetsintrycket bra. Trummorna var inhyrda så det var verkligen inte Bildas fel. Vi vill absolut tillbaka till Live at Heart, det var så underbart, säger Chioma Otonna.

Tre spelningar gav iMetro! under festivalhelgen. En på Bildascenen Level, en på restaurang Stallbacken och en på Clarion Hotel vilken också livesändes.

– Det var så kul! Flera som hört första spelningen kom också till Clarion. Så nice att folk faktiskt kom tillbaka för att lyssna på oss.

iMetro! som är ett ungt band bestående av Chioma Otonna, 20 år, gitarr och sång, Olle Österdahl Östborn, 19 år, bas, Lukas Johansson, 19 år, gitarr och sång och Oscar Celiz, 19 år, trummor och sång träffades på gymnasiet. Snart upptäckte de att de kom bra överens och fortsatte sin musikaliska bana tillsammans.

– Allt började med att jag skrivit några låtar och behövde ett band för att spela dem och sedan dröjde det inte länge förrän vi repade i en Bildalokal. Nu två år senare har vi spelat på Live at Heart och är supertaggade att vara med på fler gig som Live at Heart.

Samhälle

I samband med att Bilda omorganiserades i januari 2017 formades profilområdet Samhälle, där Bildas verksamheter inom asyl och etablering, hälsa och folkbildning i vården, socialt arbete, stöd till föräldrar och unga, mänskliga rättigheter och digital delaktighet är samlat. Studiecirkeln pedagogik med jämlikt lärande mellan människor är unikt och får människor att växa. Genom möten och i samtal med varandra förebygger vi ohälsa, främlingsfientlighet och konflikter samt skapar förutsättningar för hållbart liv, demokrati och positiv samhällsutveckling. Bilda samverkar med nationella, regionala och lokala partners, däribland våra egna medlemsorganisationer.

Verksamheten inom profilområde Samhälle har stor möjlighet att växa. Fokus ligger därför på att vidareutveckla verksamheten utifrån aktuella samhällsbehov samt söka nya målgrupper. Under det kommande året satsar Bilda bland annat på ledarutveckling, fler mötesplatser samt fler och fördjupade samarbeten.

Flexibilitet och digital närvaro

För att snabbare kunna möta olika samhällsutmaningar med nya verksamheter och ha ett systematiskt kvalitetsarbete satsade Bilda under året på att skapa förutsättningar för intern kunskapsdelning och samverka med partners på lokal, regional och nationell nivå. Ofta kanaliseras olika samhällsbehov på internet, exempelvis #metoo-rörelsen. För att möta dessa måste verksamheten snabbt kunna svara mot behoven. Det kräver flexibilitet och digital närvaro. Vi har också sett behov av nätverk, mötesplatser och relationer med målgruppen för att kunna skapa långsiktigt värde. Under det gångna året började kontakter som etablerats leda till konkreta projekt, vilket bidrar till att verksamheten inom samhällsområdet ökat snabbt i hela Bilda.

Idéburet offentligt partnerskap (IOP)

Bilda samverkade under 2017 med andra partners genom Idéburet offentligt partnerskap (IOP), en samverkansmodell mellan det offentliga och den idéburna sektorn. I Örebro, Linköping, Kristianstad och på några andra platser är arbetet i en uppstartsfas. Genom Bildas arenor i medlemsorganisationer, samhälle och kulturliv skapade vi förutsättningar för att möta samhällsutmaningar och behov som olika målgrupper ger uttryck för, samhälleliga, sociala och ekonomiska.

Studieverksamheten kopplat till IOP syftade till att stödja det civila samhället genom att skapa förutsättningar för medborgarna kring utbildning, arbete och integration i det svenska samhället. Med kultur och bildning

i olika former bidrar Bilda till att människor möts och nya perspektiv skapas. Bildas utgångspunkt är grupperns rätt att själva uttrycka sin identitet, bli bemötta med respekt och få del av inflytande och resurser i det svenska samhället på lika villkor. Mervärden av ett idéburet offentligt partnerskap är studiecirklar, ledarträning, kulturarrangemang och inspiration till sociala företag. Ett annat mervärde är hög delaktighet från våra medlemsorganisationer.

Folkbildning i vården och seniorverksamhet

Bilda hade under 2017 en bred och omfattande verksamhet inom området Folkbildning i vården. Verksamheten utgjordes av sittdans, läsecirklar, minnesträning, högläsning, livscaféer, friskvård, hantverk och kulturprogram med film och musik samt cirklar i digital delaktighet. Vi anordnade studiecirkelträffar, mötesplatser och föreläsningar och verksamhet på seniorboenden.

Vi hade även stor verksamhet med Vi sjunger Hjärna, ett koncept där anhöriga och personer med demenssjukdom sjunger tillsammans. Vi har fortsatt arbetet med att skapa ökad tillgänglighet och digital delaktighet och utbildat fler ledare och handledare och anordnat inspirationsträffar.

Demokrati och jämlikhet

Det finns många exempel i Bildas verksamhet på initiativ som bidrar till att minska ojämlikhet och utsatthet. Under 2017 inleddes till exempel ett samarbete med Make Equal kring deras koncept Killmiddagar för att killar och män, i ett tryggt forum, ska kunna prata om maskulinitetsnormer utifrån teman som vänskap, sex och våld. Bilda erbjuder även studiecirklar ibland annat civilturage, och föreningstekniker. Under året utbildade och stöttade Bilda i samverka med Diakonia, Equmeniakyrkan och Svenska Alliansmissionen valambassadörer för att främja samtal och skapa opinion för en politik som sätter mänskliga rättigheter först. Inför riksdagsvalet 2018 och EU-valet 2019 pågår förberedelser för fler demokratiseringar.

Asyl och etablering

Under 2017 hade Bilda en omfattande folkbildningsverksamhet med asylsökande, Svenska från dag ett och Vardagssvenska. Totalt omfattade vår asylverksamhet 3.951 unika deltagare och 26.810 timmar. Vi har ett nära samarbete med våra medlemsorganisationer där det finns ett stort engagemang. Inte minst frikyrkorna är en naturlig

och viktig mötesplats med många volontärer som ledare. Studieverksamheten syftar till att skapa meningsfull väntan genom att erbjuda asylsökande att lära sig svenska språket redan från dag ett och få kunskap om det svenska samhället. I studiecirkelarna fick deltagarna ta del av det svenska samhället genom social samvaro och gemenskap. De fick möjlighet att lära känna svenskar och fick kontakter och nätverk som underlättar etableringen.

Under året rekryterade och utbildade Bilda många nya ledare inom asylverksamheten. De pedagogiska metoderna har varierat och språkträning erbjöds genom sång, teater, film, sömnad med mera.

EU-projektet #Värme

Inom ramen för det treåriga EU-projektet #Värme har Bilda, i samverkan med Sveriges kristna råd, arrangerat fyra tvådagarskurser i Norrköping, Vänersborg, Södertälje och Kalmar för att ge ökad kompetens inom psykosocialt arbete och asyljuridik till ideella och anställda som är engagerade i mötet med asylsökande och ger fortbildning.

EU-projektet Educational work with Refugees

Under hösten 2017 avslutades det ettåriga EU-projektet Educational work with Refugees som Bilda, Folkuniversitetet och Studieförbunden i samverkan deltagit i tillsammans med organisationer från Tyskland och Österrike, tre länder i EU som har tagit emot många asylsökande. Syftet med projektet var att dela goda idéer kring hur deltagande organisationer arbetar med utbildning av ledare och volontärer och med språkkurser, samhällsinformation och andra satsningar i relation till nyanlända och asylsökande. Deltagarna från Tyskland och Österrike har visat ett stort intresse av att få grepp om och försöka förstå folkbildningens innebörd och hur studieförbunden arbetar i Sverige.

Kulturkompis växer

Tidigt våren 2016 startade vi Kulturkompis – Make Friends Through Culture, som ger nyanlända och etablerade svenskar möjligheten att gå på kulturaktiviteter tillsammans: konsert, bio, museum eller liknande, och att få nya vänner.

Under 2017 etablerades Kulturkompis på fler orter, vid årsskiftet fanns det på 12 orter, från Jokkmokk till Skåne, med planer på att starta verksamhet på ännu fler orter under 2018.

Såväl kommuner som kulturarrangörer är positiva och intresserad av Kulturkompis. Vi har nått målgrupperna

asylsökande, nyanlända och etablerade svenskar och bidragit till många nya möten. Vi tror att våra nätverk och mötesplatser har varit avgörande för detta och skapat sammanhang som bidrar till social etablering och som är av stor betydelse för att människor ska känna sig delaktiga i samhället.

Under 2017 samverkade vi med 135 kulturaktörer runt om i landet. Många kulturkompisar berättar om hur de fått nya vänner och deltagit i kulturaktiviteter som de annars aldrig hade besökt och fått möjlighet att prata svenska i vardagliga situationer. Under hösten 2017 genomfördes en intern och extern utvärdering, som underlag för utveckling och fortsatt expansion av Kulturkompis.

Från den externa utvärderingen av Kulturkompis

KULTURKOMPISAR:

Har varit jättekul. Hittat nya kompisar, En sporre att ta sig ut på kulturupplevelser. Roligare än ”medspråk” för här är det mer kontinuitet i att lära känna personer.

KULTURAKTÖRER:

Vi vill bredda vår publik på alla sätt, i fråga om kön, ålder, bakgrund, kultur, språk, land med mera. Vi visar filmer från många delar av världen, det är en av tankarna med Folkets Bio – och då vill vi också att publiken ska spegla detta.

Magdalena Swahn, Maria Emilsson och Magnus Lundmark från Bilda Sydöst drog igång Kulturkompis i Växjö.

KULTURKOMPIS DROG IGÅNG I VÄXJÖ

Det var de tre Bildakonsulenterna Magdalena Swahn, Maria Emilsson och Magnus Lundmark som drog igång verksamheten i Växjö. Själva idén med Kulturkompis är att ge nyanlända en inblick i svensk kultur, möjlighet att träna svenska och att hitta svenska vänner. Vad de först gjorde var att kontakta stadens alla kulturaktörer i jakt på fribiljetter.

– Vi var inställda på att vi skulle behöva övertyga och hade förberett oss väl. Men vi mötte stor välvilja. Alla ville de göra något för de asylsökande men visste inte riktigt vad. Så när vi presenterade vårt färdiga koncept ville alla vara med. Det gick över förväntan, vi trodde aldrig det skulle gå så lätt, säger Magdalena Swahn.

När verksamheten sedan startade på allvar i september fick den genomslag i både press och radio. Och sedan dess har det varit en ständig kö med människor som vill ha en kulturkompis. En av de etablerade svenskar som varit med från början är Gunilla Åkesson.

– Med Kulturkompis får de nyanlända göra saker som de annars aldrig skulle gjort. Som att gå på teater eller på bio. När mina Kulturkompisar som kommer från Afghanistan och Eritrea besökte Folkets Bio öppnade sig en ny värld för dem. De var inte vana att ta del av kulturutbud.

Tre kulturarrangemang får man gå på gratis. Tanken är att efter varje besök samtala på svenska om det man sett eller hört utifrån de tre frågorna: vad såg eller hörde vi? Vad tyckte vi? Har vi sett något liknande?

– Jag märker att de uppskattat våra möten väldigt mycket. De är alltid glada och positiva när vi träffas. Och för mig har det inneburit en större förståelse för vad integration

handlar om. Jag vet också lite mer om Afghanistan och Eritrea.

För Gunilla Åkesson och hennes kulturkompisar stannade träffarna inte vid tre. De letade upp kultur som var gratis och fortsatte träffas under ett helt år.

I november deltog Magdalena Swahn, Gunilla Åkesson och en av kulturkompisarna under Mänskliga rättighetsdagarna i Jönköping där de berättade om Kulturkompis och sina träffar.

Det känns viktigt att öppna dörrarna för nysvenskar och att uppleva kultur tillsammans är en optimal inkörsport till ett nytt land.

DEN EXTERNA UTVÄRDERINGEN AV
KULTURKOMPIS

Charlotte Rider är en av ledarna för *Svenska sånger*.

SVENSKA SÅNGER – EN BRA FORM AV SPRÅKTRÄNING

Ett stenkast från T-banan i Akalla ligger Frälsningsarméns kvinnocenter. Snart ska ett trettiotal asylsökande kvinnor sjunga svenska sånger där. En form av språkträning som visat sig fungera väl. Körpedagogerna Marie Bejstam och Charlotte Rider leder verksamheten i samarbete med Bilda.

Det är en onsdagsmorgon i mitten av oktober, solljuset silas genom gardinerna och vidare in i kvinnocentret. Några kvinnor bär slöja, andra inte. Många kommer in med stora leenden och möts med en kram. En liten stund och de får glömma sina bekymmer. Alla vill de lära sig språket, få ett fotfäste i det nya landet.

I körsalen väntar musiklärarna och körpedagogerna Marie Bejstam och Charlotte Rider. De har förberett med övningar på blädderblock. Marie sätter sig vid pianot och Charlotte leder kören. Dags för vokaldrillning.

– Vi jobbar medvetet med vokaler. Det kan bli väldigt fel om du säger hora istället för höra. För dem som inte har många vokaler i sitt språk är det svårt att höra skillnad på u, o och ö. säger Marie när vi samtalar i pausen lite senare. Och Charlotte tillägger att hon tycker gruppen har utvecklats när det gäller uttalet:

– Nu har vi fått till det med u och kan gå vidare med andra vokaler, säger hon. Charlotte har själv erfarenhet av svenska som andra språk och menar att hon lärde sig svenska fortare med hjälp av sånger.

Sjung språket heter det sånghäfte de hämtar flera låtar ifrån. Låtar att träna hälsningsfraser, veckodagar, månader, känslor, kroppsdelar och mycket mer. Att koppla sångvänliga melodier till viktiga ord, menar Marie och Charlotte,

är en väldigt bra inlärningsprocess. De märker att uttal av fraser sätter sig naturligt då man sjunger dem.

– Man får rytmen i språket men musiken hjälper en också att komma ihåg orden. Musiken är suverän när det gäller att memorera ord och hela meningar, Vi ser att de ler, skrattar och har roligt. De blir glada av att få meningar som de kan använda rakt av, säger Marie.

Innan den första timmen är slut och det är dags för fikapaus sjunger Marie och Charlotte en musikaliskt medryckande sång om veckodagar. Sedan, efter fikapausen lovar Marie "riktiga" låtar.

Den första riktiga låten är Lalehs *En stund på jorden* och Marie berättar lite om Laleh. Hur hon som liten flicka kom till Sverige med sin familj. Och hur hennes far dog i en drunkningsolycka, hennes bror i en sjukdom och hennes mamma i en annan. Hon berättar att även Laleh flytt sitt land en gång och att även hon bär på en sorg.

– Vi pratar också mellan låtarna, om Sverige och om att vara kvinna, om känslor som sorg och glädje. Sådant som är lika för oss. Det finns också historiska likheter. Vi svenskar har också flytt svält och umbäranden.

Om detta handlar en ny låt. När 1,5 miljoner svenskar emigrerade till USA för drygt hundra år sedan på grund av missväxt och svält. Då på den tiden bar också svenska kvinnor sjal.

– Om vi backar hundra år är det ganska mycket som är lika. Vi flydde och bar sjal då. De flyr och bär sjal nu. Flera har kommit och tackat för det vi berättat och sagt att nu förstår de, säger Marie.

Kyrka

Sedan januari 2017 organiseras Bildas folkbildningsarbete inom frikyrkorna, katolska kyrkan samt ortodoxa och österländska kyrkor i ett gemensamt profilområde. Vårt folkbildningsarbete är starkt förankrat i kyrkornas verksamhet och sker i nära samverkan med dem. Majoriteten av våra medlemsorganisationer återfinns också i dessa tre kyrkofamiljer.

Bilda har en unik och viktig roll i samverkan mellan kyrkorna och samhället i övrigt eftersom vårt folkbildningsarbete är förankrat i kyrkornas nationella och internationella nätverk. Vi skapar mötesplatser och samtal om tro, religion och traditioner. Vi ser att det är viktigare än någonsin när vårt samhälle blir alltmer mångkulturellt. Vi tillvaratar våra medlemsorganisationers unika kompetens och möter deras behov för att utveckla bildnings- och kulturarbetet i kyrkorna.

Det förbundsgemensamma arbetet handlade under året som gick till stor del om att tillsammans med våra medlemsorganisationer på nationell nivå utveckla metoder och arbetssätt som gynnar både vårt och deras regionala arbete.

Folkbildning i frikyrkorna

Ända sedan Bilda grundades 1947 har folkbildningsarbetet i samverkan med frikyrkorna var en stor del av verksamheten. En lång gemensam historik och fokuserat arbete har skapat dagens stora folkbildande verksamhet. Under 2017 låg fokus på att göra omvärlds- och behovsanalyser, både tillsammans med våra frikyrkliga medlemsorganisationer i ett samråd och internt i Bilda. Syftet var att definiera omvärldens behov, kyrkornas efterfrågan och söka metoder och struktur för kontinuerlig omvärldsanalys.

MOD 6.0

I skärningspunkten mellan profilområdena Kyrka och Samhälle har ett stort utvecklingsarbete pågått under 2017. I samhället ser vi strömningar av rasism och utanförskap, av misstänkliggörande och misstänksamhet. Vi ser strukturer som stänger ute människor av olika skäl, som kön, etnicitet, sexuell orientering, funktionalitet med mera. Ett av de syften staten har för folkbildningen är att folkbildningen ska bidra till att göra det möjligt för en mångfald människor att påverka sin livssituation och skapa ett engagemang att delta i samhällsutvecklingen. Så länge strukturer och mönster stänger ute människor från samhällets alla delar och gör det omöjligt för alla att bidra på lika villkor har folkbildningen ett viktigt arbete att göra. Baserat på det valde Bilda och Sensus studieförbund att uppdatera konceptet MOD – mångfald och dialog.

Det är ett arbete som hjälper individer att se mönster och sin egen del i det, den skapar kraft att förändra och mod att arbeta med sina egna fördomar. Det tror vi behövs idag.

Suntprat

Tillsammans med våra medlemsorganisationer Hela människan och Equmenia driver Bilda projektet, finansierat av Arvsfonden. Arbetet intensifierades under 2017 och syftar till att genom förtroendefulla relationer och samtal hjälpa barn och unga att hantera sina liv, se sådant som på ett negativt sätt påverkar deras liv. Saker som i förlängningen skulle kunna utvecklas till ett beroende, till exempel beroende av alkohol och droger, porrsurfande, mobilanvändande eller spelberoende. Vi samlar kunskap, hjälper ledare och vänner att se varningssignaler, skapar material, verktyg och utbildningar för att rusta ledare att föra respektfulla samtal utan pekpinnar om dessa frågor, allt för att hjälpa ungdomar att i tidigt skede ändra vanor och bryta mönster som skulle kunna leda till ett beroende.

Temadagar och antologier i samarbete med Teologiska högskolan

Tillsammans med Teologiska högskolan i Stockholm anordnade Bilda under flera temadagar med olika högaktuella teman såsom Nationalism, IS/Daesh och EU-projektet Vid vägs ände. 2017 var temat Jordan vi ärvde och sålde och handlade om klimathot och hållbara sätt att leva. Alla temadagars föreläsningar finns samlade i lika många antologier med texter av föreläsarna i respektive ämne.

Samtal pågår

En av Bildas starkaste kompetenser är kunskapen om vad som skapar lärande och metoder för nära och lärande samtal. Därför stöttade vi under året Equmeniakyrkan i vad de kallar Markusåret. Under Markusåret har de önskat inspirera människor att samtala om bibeltexter utifrån deltagarnas vardag och liv. Vår del i den satsningen var att tillsammans med den ideella kristna föreningen Navigatörerna arbeta fram ett metodmaterial för samtal. Bokhyllan och förstoringsglasat är ett enkelt verktyg till att föra viktiga och nära samtal som saker som berör människor i deras vardag.

Favorit i repris. En grupp pastorer, musikedare och kantorer reste till Israel och Palestina för att skriva sånger.

LÅTSKRIVARRESA TILL DET HELIGA LANDET - I REPRIS

Låtskrivarresan till det heliga landet för tre år sedan blev ett vinnande koncept. I år gjordes en repris. Första veckan i oktober gav sig 17 låtskrivare iväg till Israel och Palestina, upplevde platser de tidigare bara läst om i Bibeln och skrev lovsånger och psalmer. Allt som allt 44 låtar.

– Bredden blir stor när människor har olika musikaliska erfarenheter. Någon har sysslat mycket med jazz, någon annan har jobbat mycket med pop och rock och någon har kört mycket singer songwriter, berättar Andreas Wistrand på Bilda, processledare och ansvarig för resan.

Det var också en bra blandning av de 17 låtskrivarna om man ser till yrken och ålder, tillägger Andreas. Pastorer, musikedare och kantorer där den yngsta var knappt 30 och den äldsta drygt 70, 11 kvinnor och 6 män. Med på resan var också Petra Falk, resepedagog på Bilda, och pastor Mattias Martinsson som ledde bibelstudier.

– I år gav vi lite mer tid till skrivandet än förra gången och det blev så många låtar som 44 är extra kul eftersom vi inte har något skrivarkrav. Resan är först och främst tänkt att vara en inspirationsresa för låtskrivare. Men nu var den här gruppen väldigt kreativ och deltagarna oerhört motiverade att skriva redan på plats.

En förklaring, tror Andreas, är att årets deltagare inspirerats av förra gruppens deltagare. De gruppen har varit väldigt duktiga på att sprida information om resan, bland annat har de skapat en egen facebookgrupp. Trots både

skrivande och bibelstudier hann gruppen också med en hel del besök, bland annat födelsekyrkan i Betlehem, checkpoint 300, Herdarnas äng, Via Dolorosa och förintelsemuseet Yad Vashem i Jerusalem. Men också många möten med människor, både israeler och palestinier.

– Det starkaste jag tar med mig från resan i år är när vi stod utanför kulturcentret i Betlehem vid flyktinglägret. Vi sjöng några olika sånger, bland annat Herren är min styrkehet. Under tiden vi sjöng stack folk ut sina huvuden genom fönstren, barn kom cyklande fram till oss. Det var en mäktig känsla som berörde oss starkt.

Att låtskrivarresan är ett vinnande koncept är både Petra Falk och Andreas Wistrand eniga om. Den stora utmaningen, tror de, är att använda tiden så att deltagarna känner sig delaktiga i en så stor grupp. Både Petra och Andreas har fått jobba med att skapa trygghet i själva skrivandet. En trygghet de började arbeta med redan före resan i en onlinekurs.

– Jag tror att både min och Petras tanke är att det här skulle kunna bli någon slags ny kyrkornas kontinuerliga resa som man kan erbjuda sångare och musiker. Det finns ingen annan som arrangerar den här sortens låtskrivarresa till Israel Palestina. Så Bilda är unikt just med det här konceptet och det tycker jag vi ska värna om och fortsätta med.

Folkbildning i Katolska kyrkan

Allt sedan samverkan mellan Bilda och Stockholms katolska stift inleddes för åtta år sedan har folkbildningsverksamheten årligen ökat. Det handlar om allt alltifrån att stärka den egna religiösa och kulturella identiteten till att ordna språkcaféer för nyanlända. Bilda stöder främst med olika slags studiematerial och pedagogiska redskap.

Under året satsade vi ytterligare på att nå nya målgrupper och bredda vår närvaro både bland flera katolska grupper och till fler platser. Vi förstärkte Bildas arbete med filippinska grupper runt om i landet, likaså med eritreanska och polska katoliker i Sverige. Nya målgrupper som burundier började även samverka med Bilda under 2017.

Sverige fick sin första kardinal

2017 var ett händelserikt år inom Katolsk bildning och kultur. Stockholms katolska stift och Sverige fick en kardinal, den första någonsin. Bilda var närvarande i Rom och Peterskyrkan när biskop Anders Arborelius ”skapades” till kardinal. Under besöket i Rom gjordes en intervju med Bildas förbundsordförande Per-Inge Lidén, förbundsrektor Åsa Paborn och Antonius Almaleh, verksamhetsutvecklare för det katolska arbetet, om folkbildning och Bildas arbete, som sändes i Vatikanradions skandinaviska avdelning.

Material om katolska socialläran på svenska

Redan i början av året inleddes ett intensivt arbete med att möjliggöra *DOCAT* – ett material om katolska socialläran på svenska som riktar sig till unga vuxna oavsett samfundstillhörighet. *DOCAT* på svenska är resultatet av ett samarbete mellan bokförlaget Catholica och Bilda och lanserades i samband med Sveriges Unga Katolikers stora arrangemang i Vadstena i början av september där cirka

400 ungdomar från Sverige och övriga nordiska länder var samlade.

Evenemang och kurser

Det årliga evenemanget för filippinska katoliker i Sverige samlade förra året närmare 600 deltagare under en helg i Borås med smågruppsarbeten, workshops samt sång- och musikinslag. Under 2017 arrangerade Bilda även ett flertal vuxenkurser runt om i landet i samarbete med katolska pedagogiska nämnden.

Bilda bidrog även under året till en rad arrangemang, däribland kateketkurs med smågruppsarbete i Linköping, ledarutbildning för ungdomar i Jönköping och det stora arrangemanget Franciskusdagen i Kungsträdgården i Stockholm, med bland annat ett öppet seminarium om kyrkan och djuren. Vi arrangerade även ett välbesökt öppet samtal i Stockholm om religion, media och bildning med en handfull namnkunniga journalister med expertis inom religion och existentiella frågor. Ytterligare ett föredrag av fader Thomas Idergard om *DOCAT* samt ledarskapsutbildning med Stockholms läns unga katoliker anordnades.

Tillsammans med bland andra Newmaninstitutet arrangerade Bilda också ett 20-tal seminarier på Newman/Bildascenen i den katolska församlingens trädgård under Almedalsveckan i Visby.

Studieresor och pilgrimsvandring

Bilda arrangerade två studieresor för katolska grupper till Israel och Palestina under 2017, en med S:t Pauli Katolska församling i Gävle och en pilgrimsvandring från Nasaret till Betlehem med Bilda Öst samt en dekanatvallfärd till Östersund och Trondheim med Norrlands katoliker.

ATT FÅ JOBBA MED KATOLSKA FÖRSAMLINGAR ÄR EN EXTRA BONUS FÖR MIG SOM ÄR KATOLIK

– Det här känns väldigt roligt! Mer än 100 nya verksamheter har jag varit med att dra igång och nära 350 nya deltagare har börjat i församlingarna jag ansvarat för sedan i februari. Nu hoppas jag få igång verksamhet på fler orter, säger Miroslaw Moszczynski.

Mycket verksamhet på kort tid har Miroslaw fått höra av många Bildakollegor. Men så är han också i grunden idrottsman med utpräglad vinnarskalle. Sin första tid i Sverige spelade han bordtennis på elitnivå, men tvingades sadla om på grund av en skada och blev så småningom konsulent på Bilda. Uppdraget var att besöka de katolska församlingarna i sydöstra Sverige och ta del av den verksamhet som finns där.

– Att få jobba med katolska församlingar är en extra bonus för mig som är katolik. Jag är dessutom intresserad av människor och det har varit så roligt att möta denna blandning av unga medelålders och lite äldre som alla vill vara med och delta i folkbildningen.

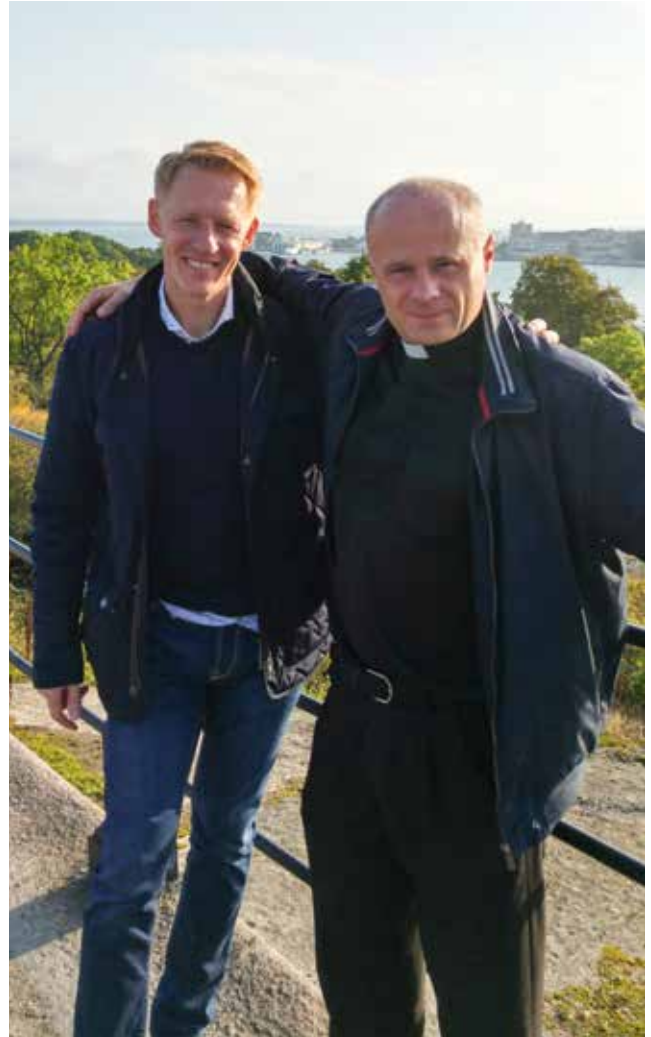
Hittills har Miroslaw Moszczynski besökt församlingar i Jönköping och Kalmar och mestadels fått god respons. Men ibland har han fått många frågor och behövt förklara ytterligare vad han gör och vad Bilda kan göra för dem. Och uppenbarligen har mötena fungerat bra med tanke på alla nya deltagare och all ny verksamhet. Bara polska församlingen i Jönköping har tredubblat sina aktiviteter sedan förra året.

– Det viktigaste har varit att få bekanta mig med de kyrkofäder som finns i respektive församling. Att få välsignelse från dem och via dem komma in i grupper och se vad det är för verksamhet mina bröder och systrar ordnar.

– Sedan har det varit viktigt att inte gå för fort framåt vid första träffen understryker Miroslaw. Knepet är att inleda träffarna med att berätta lite om sig själv och Bilda och därefter berätta om själva verksamheten.

– Människor är olika. Därför är det viktigt att vara ödmjuk och att lyssna in människor. Man får inte vara för ivrig när man träffar nya grupper och församlingar. Det kan bli för mycket information på en gång, säger han.

Mötet med den nyinstallerade prästen Matteus Collvin i Olofström blev ett av de där lättare mötena eftersom Matteus Collvin redan samarbetat med Bilda under sin tid i Stockholm och bara hade gott att säga om stödet från Bilda. Däremot var det lite svårare i St Kristoffers katolska församling i Kalmar där man inte kände till Bilda så väl. Några präster hade också uppfattningen att ett samarbete med Bilda skulle innebära ett stort administrativt merarbe-

Kyrkoherde Wojciech Waligorski i S:ta Clara församling i Karlskrona är en av dem som samarbetar med Bilda genom Miroslaw Moszczynski, konsulent i Bilda Sydöst.

te. Men nu ett halvår senare, då Miroslaw besökt i grupperna tre gånger, har de börjat rapportera till Bilda.

– Jag vill utveckla mitt arbete och knyta mer kontakt med fler grupper. Jag har redan goda kontakter med till exempel Maria födelses församling i Värnamo och St Mikael's församling i Växjö, där 26 olika arrangemang rapporteras till Bilda. Där finns allt från samtal om dop till konfirmationsgrupper och äktenskapskurser.

– Genom dessa lärorika studiecirkel får vi ta del av all den information som är så viktig för oss katoliker.

Folkbildning i de ortodoxa kyrkorna

I alla Bildas regioner utvecklades det ortodoxa folkbildningsarbetet under 2017.

Det viktigaste utvecklingsarbetet under året var att möta det behov av ledarutveckling som de ortodoxa kyrkorna hade uttryckt, vilket skedde genom en rad olika satsningar och aktiviteter runt om i landet. Söndagsskola, scout, seniorer och körer är alla exempel på verksamheter där ledare stärktes i sin roll och förståelse för sitt sammanhang. Detta berikade både kyrkorna och Bildas personal, som genom detta lärde känna och fördjupade sina kontakter och relationer till en mängd människor.

Söndagsskolematerial

Söndagsskola är ett viktigt koncept i den ortodoxa traditionen. Det är i söndagsskolan som morgondagens ledare formas och inspireras. I början av året slutfördes det mångåriga arbetet med att ta fram *Material för undervisning i söndagsskolor i den Syrisk-ortodoxa kyrkan*. Bilda var med under hela processen och bistod bland annat med projektledning. Materialet, som kom från tryckeriet i februari, fungerar som vägledning och inspirationskälla i söndagsskoleledarnas utformning och utövande av verksamheten. Utveckling av en söndagsskoleapp kopplad till materialet är påbörjad och ska bli klar under 2018. Utöver det skapades ett söndagsskolenätverk på Facebook för ortodoxa söndagsskoleledare i hela landet, där de kan utbyta information och dela erfarenheter med varandra.

Arrangemang och studiecirklar

En lång rad satsningar skedde runt om i landet under året, bland annat ett ledarskapsläger för unga ledare med fokus på konflikthantering och föreningsteknik. Utbildningen riktade sig till ledare i åldern 18–35 år från katolska kyrkan och ortodoxa kyrkor.

Liksom varje år samlades Bildas ortodoxa samverkanspartner i Bilda Sydväst två gånger för att utveckla relationer och lära känna varandras kultur, traditioner

och för att tillsammans med Bilda anordna gemensamma folkbildningsaktiviteter öppna för allmänheten.

Under året genomfördes även en seniorsatsning med totalt 50 deltagare i armeniska ungdomsföreningen, St Petrus och Paulus församling och arameiska syrianska föreningen i Sigtuna. Syftet var att introducera den äldre målgruppen till den digitala världen.

Konferens samlar de tre orientaliska ungdomsförbunden Orientaliska ungdomsnätverket, OUN, samlar de tre orientaliska ungdomsförbunden SOKU, SOUF och KOUF som samverkar med Bilda. I maj genomfördes en stor konferens med temat *Det rena hjärtat*, som i sin tur baseras på det fornkylkliga helgonet Johannes Cassianus bok med samma namn. Många ungdomar från olika håll i landet deltog i de seminarier, workshops och föreläsningar som hölls under konferensdagen, bland annat om ledarskap, andlighet och hur det är att vara kristen idag.

Ortodox scoutverksamhet

Bilda har stor verksamhet i samverkan med scoutkårer för att stödja scouttraditionen där orientalisk musik, svensk natur och ortodox lära kombineras. Under 2017 utökades verksamheten med flera nya scoutkårer i Bilda Öst och andra delar av landet. Bilda bidrog till att möjliggöra utbildningar för patrull- och avdelningsledare och till en jamboree där 500 deltagare delade sina erfarenheter.

Körsång

För andra året i rad arrangerade Bilda en interortodox julkonsert i Jönköping och Göteborg för de olika ortodoxa kyrkorna i länet. I Jönköping deltog åtta körer utifrån fem olika traditioner, samt en prästkör från Rumänien, och cirka 400 åhörare. Den ortodoxa ungdomsföreningen SOKU arrangerade i samverkan med Bilda en stor körfestival i Örebro på temat ”fredens dag”, i vilken ett flertal körer från olika Syrisk ortodoxa kyrkor deltog.

NYTT SÖNDAGSSKOLEMATERIAL FÖR DEN SYRISK-ORTODOXA KYRKAN

Ninmar Malki har skrivit och sammanställt ett väl genomarbetat material för undervisning i den Syrisk-ortodoxa kyrkans söndagsskolor. Bilda har givit ut materialet som riktar sig till barn mellan 5 och 12 år och som nu skickas ut till kyrkor i Stockholmsområdet.

– Jag skrev materialet när jag var projektanställd på Bilda och i uppdraget ingick också att testa det, säger Ninmar Malki som brinner för att förmedla glädje i söndagsskolan. Hittills har hon bara fått positiv respons på sitt arbete. Ninmar som är civilingenjör och gymnasielärare i matte och kemi har lång pedagogisk erfarenhet. I uppdraget med materialet ingick också att pröva det och att skapa en ledarutbildningskurs.

De syrisk-ortodoxa kyrkorna i Tensta, Hallonbergen och Märsta var först med att få pröva materialet för tio år sedan. Ninmar började med att undervisa fem barn och efter ett år var de 120. S:ta Maria kyrka i Tensta har sedan fortsatt att använda materialet genom alla år. Där har också antalet söndagsskoleledare ökat märkbart, från tre till 30. Så undervisningsmaterialet har gått hem hos både barn och vuxna.

– Jag ville hjälpa nya ledare med dåligt självförtroende, som saknade kunskap om vår kyrkotradition och som inte hade så stor erfarenhet av att vara ledare. Materialet är ett stöd till att förbereda lektioner men också för att ge anvisningar om hur man förhåller sig till barnen och att lägga lektionerna på den nivå de befinner sig.

Ninmars syfte var inte att undervisa i religion. Och även om hon vill att barnen ska vara en del av kyrkotraditionen och förstå högtiderna är hennes mål att de ska få en relation till Gud. Att få vara med och skapa en kärleksrelation mellan barnen och Gud.

– Och den ville jag att de skulle få genom att jag skapade ett positivt och tillåtande klimat där de trivdes och kände glädje. Jag tycker att jag lyckades. Jag lyckades också skapa en så stark gemenskap och familjekänsla att barnen inte ville lämna lektionen, de längtade redan till nästa.

På två år färdigställde Ninmar söndagsskolematerialet som sedan blev liggande i åtta år innan det godkändes och trycktes. Men nu finns det i flera kyrkor och Ninmar hoppas att det kommer stärka framför allt nystartade söndagsskolor och trötta ledare som ansträngt sig under lång tid.

– Jag tror materialet kommer att påverka söndagsskolorna och det här är nog bara början. Nästa steg jag hoppas på är att göra ett nytt material för barn och ungdomar över 12 år.

Ninmar Malki

– Jag ville hjälpa nya ledare med dåligt självförtroende, som saknade kunskap om vår kyrkotradition och som inte hade så stor erfarenhet av att vara ledare.

Mellanöstern

Bildas bildningsarbete kring Mellanöstern sker genom studiecirklar och seminarier i Sverige och studieresor som arrangeras genom vårt studiecenter i Jerusalem. Under 2017 genomfördes 18 studieresor till Israel och Palestina, med totalt cirka 360 deltagare. Den typiska studieresan med Bilda utgörs av en lokal studiegrupp som avslutar sin studiecirkel med en resa.

Studiecentret – resurscenter och mötesplats

Bildas studiecenter i Jerusalem – Swedish Christian Study Centre – är i första hand ett resurscenter för de studieresor som Bilda arrangerar varje år. Under 2017 arrangerade Bilda 18 studieresor, samt bidrog med att skapa lokala program till ytterligare några resor där vi inte stått som researrangör. Studiecentret är också en mötesplats, inte minst för svenska tillfälliga eller mer långvariga besökare i Israel och Palestina. Här får de möjlighet till reflektion och studier i Jerusalems brusande miljö med sina många kulturella, religiösa och politiska möten. Det uppskattade antalet besökare under 2017 hos SCSC var 1.350 personer.

Flera katolska och tematiska resor

Sedan hösten 2016 arrangerar Bilda i samverkan med Stockholms Katolska Stift studie- och pilgrimsresor till Israel och Palestina. Under 2017 genomfördes två resor med katolska grupper, en från Gävle och en från Stockholm.

Bildas ambition sedan flera år tillbaka är även att erbjuda olika tematiska studieresor till Israel och Palestina. Exempel på det från 2017 är en resa med temat Konst och kultur som redskap för ickevåld, som innebar möten med israeliska och palestinska konstnärer och konsthantverkare samt besök på museer och gallerier. Andra exempel på tematiska resor det gångna året var Låtskrivarresan, Skrivarkursen och Pilgrimsvandringresan.

Musikfestivalen Dandanat i Betlehem

Musik- och dansfestivalen Dandanat är ett samarrangemang mellan Bilda och organisationen Diyar i Betlehem, Palestina. Under 2017 genomfördes den 12:e festivalen. Grundidén är att låta svenska och palestinska musiker och dansare mötas i ett gemensamt skapande. Successivt utvecklas projektet, bland annat genom att få en tydligare närvaro i kulturlivet i Betlehem. Musikgruppen Intaj, som tidigare medverkat i Dandanat, deltog förra året i Bildas musik- och informationsturné i Uppsala, Visby och Stockholm och höll konserter.

Ann-Sofia Lasell slutade vid årsskiftet sin tjänst som direktor på SCSC.

Samtalsturné med Anita Goldman

Med start under Bokmässan i Göteborg i september genomförde Bilda hösten 2017 en samtalsturné i Umeå, Sundsvall, Karlstad, Stockholm, Göteborg och Jönköping med författaren Anita Goldman, med utgångspunkt från hennes bok *Jerusalem & Jag* (Natur&Kultur).

Cirkelledarutveckling

Studiecirkelledarna är navet i hela Bildas verksamhet och en grundförutsättning för den stora och breda verksamhet vi har. Motiverade ledare är avgörande för ett studieförbunds arbete med bildning och kultur. I Bilda finns idag 14.395 ledare. Genom konceptet Lära för att leda vill vi skapa god kvalitet i folkbildningsverksamheten och arbetar för långsiktig ledarförsörjning. Vi erbjuder utbildningar och mötesplatser som ger kunskap, inspiration och konkreta verktyg i ledarrollen.

Under 2017 initierades en nystart där extra resurser och fokus ligger på just studiecirkelledare och ledarutveckling framgent. De centrala delarna som har lyfts fram i förarbetet till nystarten är att grundutbildningar ska passa alla ledare i alla typer av cirklar, allt från folkmusikgruppen till bibelstudiegruppen, kompisgruppen till regelrätta kurser. En annan viktig del är digitalisering, både av material och av studiecirklar. Detta för att Bilda vill kunna erbjuda tydlig och lättillgänglig struktur med relevanta utbildningar och mötesplatser där ledarna kan inspireras och utvecklas. Vi ser också

ett stort behov av att lyfta upp studiecirkelledarna och det betydelsefulla arbete de gör ännu mer, både internt och externt, för att de ska vara medvetna om sin viktiga betydelse för Bildas verksamhet.

För våra studiecirkelledare genomförs utbildningar, både för att ge dem möjlighet att fördjupa sig i ämneskunskaper och för att lära sig mer om själva ledarrollen. Under året har grundutbildningen Lära för att leda genomförts 36 gånger och omfattat 502 ledare. Utöver ledarutbildning jobbar också Bilda med ledarstöd och ledarvård där vi bemöter de olika behov som finns för olika ledare i verksamheten. Bilda stöttar också sina ledare med pedagogiska material.

LEDARUTBILDNINGAR 2017

Aktiva huvudledare	10.551
Ledare totalt (huvudledare, vikarier och hjälpledare)	14.395
Ledare i verksamhet med asylsökande	609
Genomförda grundutbildningar Lära för att leda	36
Utbildningar i Lära för att leda – mångkulturella grupper	3
Totalt antal ledarutbildningar	331
Totalt antal ledare utbildade 2017	2.789

– Det har varit en fantastisk vecka! Nu måste vi ta med oss erfarenheter härifrån till vårt arbete i Sverige. Även hemma måste vi skapa möjligheter att möta "den andre". En resegrupp med förtroendevalda och anställda inom Bilda Öst försöker sammanfatta sina intryck efter en vecka i Israel och Palestina. Resan är inte slut när man kommer hem.

Offentliga arrangemang

Som ett led i att aktivt ta plats i det offentliga samtalet arrangerar och medverkar Bilda i flera större offentliga arrangemang varje år. Det är en viktig del i folkbildningsuppdraget att möta samhällets och framtidens utmaningar genom att arbeta på olika arenor och med många olika samverkanspartner, däribland våra medlemsorganisationer. Det ger oss även möjlighet att etablera och fördjupa samarbeten samt nå nya målgrupper.

Utveckling av större arrangemang

Under 2017 utvecklade vi de större arrangemang vi deltar i, både vad gäller form och innehåll, samt engagerade oss i ett nytt. Vi tydliggjorde även syften med vårt deltagande i större arrangemang utifrån riktlinjer för ansvar, genomförande, ekonomisering och utvärdering.

Live at Heart – Bilda största samarbetspartner

Bilda gick under året in som största samarbetspartner till Live At Heart i Örebro, Nordens största showcasefestival för musik. Utöver ansvar för tre av festivalens scener, där i huvudsak våra egna band spelade, arrangerade vi en rad seminarier för musiker som vill komma vidare. Vi lanserade också Bildakonceptet diasert – dialog kombinerat med konsert – med artisterna Jennie Abrahamson, Sofia Karlsson och Jonathan Johansson. Alla diaserterna blev mycket uppskattade och mer än fullsatta.

Mänskliga Rättighetsdagarna – utökat engagemang

Bilda utökade sitt engagemang i Mänskliga Rättighetsdagarna, som 2017 arrangerades i Jönköping. Vi inledde ett samarbete med Teologiska Högskolan Stockholms program Mänskliga rättigheter och Demokrati kring större seminarier. Tillsammans arrangerade vi två seminarier – ett om barns rätt till andlighet och ett om rättighetsfrågor i det nya AI-samhället – som båda var fullsatta och uppskattade och varav ett uppmärksammades i Sveriges Radios Ekot. Bilda Sydöst var engagerade och medverkade i ett flertal seminarier, bland annat i en filmfestival med ensamkommande asylsökandes egna filmer liksom den uppmärksammade konsertkvällen Hör min röst i konserthuset Spira. Där var Bildas bidrag ensamkommandes filmade berättelser om sig själva.

Existentiell Filmfestival

Årets upplaga av Existentiell Filmfestival i Dalarna, som arrangerades för 14:e året tillsammans med Högskolan Dalarna, Film i Dalarna och Sigtunastiftelsen, var fullsatt och bjöd på en rad spännande samtal på temat *Den du älskar*, med gäster som dramatikern och filmskaparen

Suzanne Osten, journalisten Jack Werner, författaren Lotta Lundberg och biskopen Mikael Mogren. Det är en festival som både lyfter filmens livstolkande funktion och vikten av det ömsesidiga samtalet.

Bokmässan och Almedalen

Bokmässans huvudtema 2017 var bildning och Bilda medverkade till 15 seminarier på mässan och ett antal kringarrangemang i Betlehemskyrkan. Nya Tidens närvaro på mässan och NMR:s demonstration utanför på lördagen var föremål för rättmätig debatt och flera beslut om bojkott. På grund av nämnda omständigheter blev vikten av demokrati, medmänsklighet, mänskliga rättigheter, öppenhet och mångfald ett stort fokus på årets mässa – med många viktiga samtal och ställningstaganden kring detta. Mässan blev något av en manifestation i sig. Bildas och folkbildningens närvaro kändes därför både naturlig och efterfrågad.

Under Almedalsveckan 2017 hade Bilda fokus på ett flertal stora frågor, däribland folkbildningens roll i etableringspolitiken, mångfald och mänskliga rättigheter, tro och religion, existentiell hälsa och synen på bildning och kunskap. Tillsammans med bland andra Newmaninstitutet arrangerade Bilda ett 20-tal seminarier på Newman/Bildascenen i Katolska kyrkans trädgård. Utöver det var Bilda medarrangör till ett 15-tal seminarier i Vårdklockans kyrka tillsammans med bland andra Eumeniakyrkan och Diakonia.

ANITA GOLDMAN PÅ UMEÅ STADSBIBLIOTEK - ETT JERUSALEM MED FLER NYANSER

Lokalen på Umeå Stadsbibliotek är fullsatt när Anita Goldman kommer till Umeå för att prata om sin bok *Jerusalem & jag*. Kanske finns det en längtan även hos andra att komma Jerusalem närmare inpå, bortom myter och konflikter. Och det är precis vad vi får göra när Anita bjuder in oss till ett Jerusalem med doft, smak, kvinnligt berättande och hebreiskans många möjligheter.

Som barn blev Anita inte helt fångad av bilden av Jerusalem, den bild skolan målade upp kändes snäv och tråkig. Men i hemmet fanns en annan bild – ett mer personligt Jerusalem med spänning och mystik. Denna bild kom att växa 1968 när Anita för första gången reste till staden som senare kom att bli hennes hem i många år. Anita beskriver Jerusalem som en slags fysisk samlingspunkt av de motsatsförhållanden vi människor har inom oss. "I staden finns ett möte mellan dröm, verklighet, vision och land – ett möte mellan det jordiska och det gudomliga."

Flytten till Jerusalem blev starten på sökandet efter kvinnliga berättelser och perspektiv, såväl i litteraturen som i religiösa sammanhang. "Jag började läsa bibeln och strök under allt som handlade om och involverade kvinnor." Anita har alltid varit nyfiken på och sökt perspektiv från kvinnor, och saknade bredden berättelser i bokhyllorna under sina år i Jerusalem. Under samtalet lyfter hon flera stora kvinnliga författare som slog igenom på riktigt under mitten av 80-talet. Bland annat nämner hon Daniella Carmi och hennes bok *Sommarhonung*, om landets koloniala historia,

människovärde och kvinnoförtryck, som exempel på nya normbrytande och mer realistiska berättelser.

Att avhandla de många stora teman som finns i *Jerusalem & jag* är inte enkelt på en timma. Men trots den korta tiden på scenen lyckas Anita Goldman tillsammans med samtalsledare Magnus Stenberg öppna upp för en mer mångfacetterad bild av Jerusalem. En bild där vardagen, feminism, språk och litteratur får ta plats.

Jag började läsa bibeln och strök under allt som handlade om och involverade kvinnor.

Stödfunktioner

Kommunikation

Under 2017 påbörjades ett förändringsarbete i syfte att anpassa kommunikationsarbetet till digitaliseringens möjligheter och att bättre stödja verksamhetsmålen. Under året inleddes implementeringen av en strategi för digital kommunikation liksom kompetensutveckling av kommunikatörer och övrig personal, bland annat genom utbildningstillfällen, presentationer för personal i alla regioner samt manualer och riktlinjer för arbete i sociala medier. Förändringsarbetet fortsätter under 2018.

Utifrån Bildas långsiktiga strategidokument *Möten över gränser* (2017–21) togs en långsiktig kommunikationsstrategi fram, liksom uppdaterad kommunikationspolicy och en strategi för digital kommunikation. Det övergripande kommunikationsmålet är att skapa förtroendefulla relationer med våra intressenter och bidra till att Bilda når verksamhetsmålen.

Fokus i kommunikationsarbetet är att på ett tydligt sätt förmedla Bildas verksamhet utifrån våra intressenters behov. Vi prioriterar personliga möten och digitala kanaler. I takt med att vi ställer om till digitala kanaler minskar de tryckta kanalerna.

Ekonomi, administration

Under 2017 har gemensamma riktlinjer för ekonomihantering tagits fram vilket, också tagits upp på den utbildning inom ekonomi, administration och kvalitet som genomförts i fem av sex regioner. En ny utvecklingsgrupp inom administration för teamledarna i de sex regionerna tillsammans med några anställda på förbundskansliet har bildats och mötts två gånger. Utvecklingsgruppen arbetar med att utveckla arbetet gemensamt i Bilda men ska också vara ett stöd för respektive regions utvecklingsarbete inom ekonomi och administration. Ett fokus under 2017 har varit att öka antalet cirklar där e-lista för rapportering används.

Kompetensutveckling

I Bilda är mötet viktigt, det är genom möten med andra som vi lär och utvecklas. Vi kartlägger årligen kompetensutvecklingsbehov på individ-, grupp- och organisationsnivå och planerar därefter våra kompetensutvecklingsinsatser. Formen för kompetensutvecklingen varierar från flera dagars utbildningar till kortare digitala erfarenhetsutbyten i andra sammanhang. Den viktigaste kompetensutvecklingen får vi genom vårt vardagliga arbete, genom möten med grupper och individer i olika sammanhang, genom att utveckla nya verksamheter och att samarbeta med kollegor och externa samarbetspartner.

Vår kompetensutveckling relaterar till Bildas verksamhetsplan och medarbetares arbete, mål och uppdrag. Den ska också motivera och ge personlig utveckling och främja att Bilda kan attrahera, behålla och utveckla medarbetare.

Under året genomförde vi ett antal BAS-utbildningar. Introduktionsprogrammet Ny i Bilda genomfördes vid två tillfällen, där 45 nya medarbetare genom föredrag, grupparbeten och praktiska övningar lärde om Bildas historia, samtid och framtid. Förbundsrektor, biträdande rektor och erfarna kollegor utbildade nyanställda om vår historia, aktuella utmaningar, vår pedagogik, hur vi arbetar med kvalitet och kommunikation, det egna uppdraget i relation till Bildas mål och statens syfte med stöd till folkbildningen med mera. På Ny i Bilda berörs också frågor kring hälsa och hållbarhet.

Konceptet Ny i Bilda fungerar bra och ger tillsammans med det introduktionsprogram som sker på arbetsplatsen en bra grund för nyanställda.

Våra nya enhetschefer går grundläggande ledarskapsutbildning om sex dagar och alla chefer deltar i tre gemensamma chefsdagar per år där nätverkande, kompetensutveckling och aktualiteter är i fokus. Under året genomfördes bland annat utbildningarna Leda utan att vara chef för ett 20-tal deltagare och lika många deltog i Lära för att leda-utbildning med syfte att stärka konsulenter att utveckla cirkelledare.

Alla medarbetare från fem av våra sex regioner gick en tvådagarsutbildning i Ekonomi, Administration och Kvalitet och samtliga medarbetare fick kompetensutveckling i sociala medier. För att möta nya former av kommunikation pågår ett kompetenslyft med individuellt anpassade och gemensamma kompetensutvecklingsinsatser för Bildas kommunikatörer.

I samband med årliga nätverksdagar inom respektive profilområdena finns utrymme för kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte. När Bildas kulturkonsulenter i höstas träffades i samband med kulturfestivalen Live at Heart delades kompetens och erfarenheter, bland annat om hur Bilda kan nya målgrupper.

Regionala utbildningsdagar med teman som medarbetarskap, kommunikation, teambuilding och pedagogik hölls under året. Många olika kompetensutvecklingsinsatser för enskilda medarbetare genomfördes, bland annat utbildningar i konstnärliga uttryck.

223 (84 %) av våra cirka 280 medarbetare deltog i Bildas personaldagar som vi höll under tre dagar i oktober. I nätverk, workshops och seminarier erbjöd personaldagarna kompetensutveckling om bland annat mångfald, mod, digitalisering, interreligiös dialog, inkludering genom

dans, ledarskap, civilkurage, feministiska mötestekniker och kyrkan i samhället.

Kompetensutveckling för våra cirkelledare beskrivs under rubriken ledarutveckling.

För 2018 planeras utvecklingsinsatsers kopplat till att utveckla cirkelledare, verksamhetsutveckling, digitalisering, kommunikation, ledarskap, mångfald och återkommande BAS-utbildningar för nyanställda medarbetare.

Kvalitetsarbete

Ett systematiskt kvalitetsarbete bidrar till att skapa en kultur av transparens och ansvarighet. När verksamhetens styrning och kontroll tydliggörs och synliggörs, skapar det trygghet för både personal och ledning.

Bilda har ett helhetsperspektiv på kvalitetsarbete. Bildas systematiska kvalitetsarbete utgår från att säkerställa och stödja att verksamheten är i linje statens folkbildningspolitiska mål och fyra syften med stödet till folkbildningen, Bildas ändamålsparagraf, Bildas strategidokument *Möten över gränser* och verksamhetsplaner. I allt vårt arbete strävar vi efter att säkra en god kvalitet. Det systematiska kvalitetsarbetet ska avspegla alla nivåer och innefattar såväl administration som verksamhetsformer och innehåll.

Den löpande internkontrollen genomförs i enlighet med Bildas instruktion för internkontroll och syftar till följande:

- granska om den inrapporterade verksamheten är berättigad till folkbildningsstöd
- fånga upp väsentliga brister
- följa upp regionens övergripande arbete med internkontroll, med fokus på regionens handlingsplaner och kvalitetshöjande åtgärder
- utföra kontroller av särskilt riskfyllda kontrollaktiviteter och rutiner inom ekonomi och bokföring
- kartlägga eventuellt behov av ytterligare fördjupad granskning
- stödja regionens utvecklingsarbete inom internkontroll genom gemensam reflektion över styrkor och brister.

De brister och verksamhetsrisker som identifierats hanteras genom kvalitetshöjande åtgärdsarbete som genomförs på både regional och central nivå.

Under 2017 genomfördes en fördjupad granskning (särskild internkontroll) av 2016 års verksamhet i tre av Bildas sex regioner. 5 % av arrangemang i verksamhetsformerna studiecirkel, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram valdes ut slumpvis för kontroll mot närvarolistor och kulturrapporter. Totalt omfattade granskningen 15 % av Bildas totala verksamhet. Därutöver granskades verksamhetsformerna genom särskilda kontroller i verksamhetsrapporteringsystemet såsom

ledare och deltagare med stor timvolym och nya samverkansparter.

Som ett led i internkontrollen genomfördes även en kvalitativ och kvantitativ deltagar- och ledarundersökning för att fånga delaktigheten och lärandet hos deltagare och grupper i studiecirkel samt deras upplevelse av Bildas stöd. Svaren analyseras på regionnivå utifrån frågor om verksamhetens koppling till folkbildningens fyra syften, Bildas mervärden, trender, mönster och sammanhang och hur dessa påverkar Bildas arbetssätt, verksamhetsplaner och handlingsplaner (tabell, se nedan).

Bilda arbetar kontinuerligt med att förbättra sitt kvalitetsarbete. Under 2017 har exempelvis följande utvecklingsarbete genomförts:

- Utveckling av innehåll och metoder för deltagar- och ledarintervjuer och efterföljande analys för att stärka organisationens interna lärande och resultatuppföljning kopplat till folkbildningens mål och syften.
- Vidgat fokus i den särskilda internkontrollen (den fördjupade granskningen) av regionernas övergripande systematiska kvalitetsarbete.
- Kompetensutveckling genom regionala BAS-utbildningar i ekonomi, rapportering och kvalitet för samtlig personal. I utbildningen behandlas antikorrupktion och hur vi förebygger, hanterar och utreder oegentligheter.
- Utveckling av interna utredningsrutiner och tillsättandet av en fast utredningsgrupp.
- Påbörjat arbete med att utveckla kvantitativa och kvalitativa mål och resultatindikatorer i verksamhetsplaner kopplat till handlingsplaner för att stärka verksamhetens målstyrning.

Projektstödsfunktionen

Bilda har en funktion för att stödja och kvalitetssäkra projektverksamheten. Projektstödsfunktionens syfte är att stödja verksamhetsutvecklare och projektledare under beredning, uppföljning och utvärdering av projekt och bygga projektkompetens inom Bilda genom utbildningar.

Kvalitativ och kvantitativ deltagar- och ledarundersökning			
Medelvärde samtliga svar 2017 (Skala 1–5. Fem är högst värde.)			
Delaktigheten i gruppen var stor	Jag utvecklades, fick ny kunskap eller gjorde nya insikter genom att delta i studiecirkeln.	Jag som ledare bedömer att gruppen som helhet utvecklades, fick ny kunskap eller gjorde nya insikter genom studiecirkeln.	Jag är nöjd med Bildas stöd till studiecirkeln
4,3	4,1	3,0	3,9

Studieförbundet Bildas organisation

Studieförbundet Bilda är ett av Sveriges tio studieförbund. Bilda är organiserat i sex regioner och ett förbundskansli. Regionerna är var för sig egna juridiska personer. Varje enskild Bildaregion har sin egen styrelse och stämma och upprättar årligen en verksamhetsberättelse, vilken omfattar beskrivning av verksamheten, samt en räkenskapsberättelse för det gångna året. I den här verksamhetsberättelsen beskrivs förbundets totala verksamhet samt riksorganisationens ekonomiska förvaltning. Därutöver ges som komplement översiktliga ekonomiska rapporter för övriga Bildaregioner.

Studieförbundet Bildas Stödfond ingår i riksorganisationens förvaltning men redovisas separat.

Enligt Studieförbundet Bildas stadgar hålls ordinarie förbundsstämma vartannat år.

Förbundsstyrelsen

Styrelsen har från förbundsstämman 2016 haft följande sammansättning: Per-Inge Lidén (ordförande), Ulrika Erlandsson (vice ordförande), Yusuf Aydin, Christer Boström, Ninni Carr, Annika Damirjian, Roland Gustafsson, Katrin Hakopian, Peter Hovlund, Helena Höij, Maria Kabatanya, Lars Söderlund.

Förbundsstyrelsen har under 2017 haft 8 sammanträden.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har från förbundsstämman 2016 haft följande sammansättning: Per-Inge Lidén, Ulrika Erlandsson, Yusuf Aydin och Roland Gustafsson.

Arbetsutskottet har under 2017 haft 2 sammanträden.

Utskottet för Stödfonden

Stödfondens utskott har under 2017 haft följande sammansättning: Christer Boström (ordförande), Peter Asplund, Marie Carlsson, Lena Jaremo och Sven-Evert Rönnedal.

Stödfondens utskott har under 2017 inte haft något sammanträde.

Bildas regioner

Studieförbundet Bilda Sydväst
Studieförbundet Bilda Sydöst
Studieförbundet Bilda Svealand
Studieförbundet Bilda Öst
Studieförbundet Bilda Mitt
Studieförbundet Bilda Nord

Medlemsorganisationer

Studieförbundet Bilda hade den 31 december 2017 49 medlemsorganisationer.

Armeniska Apostoliska kyrkan
Betaniastiftelsen
Etiopiska ortodoxa tewahdokyrkan – Ärkestiftet i Sverige
Evangeliska Frikyrkan
Equmenia
Equmeniakyrkan
Frälsningsarmén
Frälsningsarmén, musik
Frälsningsarméns ungdomsförbund
Förbundet för kristen humanism och samhällssyn
Föreningen Furuboda
Föreningen Syskonbandet
Grekisk-ortodoxa kyrkan
Hela Människan
Heliga Ninos Georgiska ortodoxa församling i Sverige
Ikonsällskapet
Koptiska Ortodoxa kyrkan
Koptiska ortodoxa ungdomsförbundet
KRIK – Kristen Idrottskontakt
Kristen & Kvinna
Kristna Fredsrörelsen
Kristna Publicistförbundet
Kristna Studentrörelsen i Sverige (KRISSE)
Makedonska Ortodoxa kyrkan
Ortodoxa scouter i Sverige
Pingst – fria församlingar i samverkan
Pingst Ung
Riksförbundet PensionärsGemenskap (RPG)
Rumänska ortodoxa stiftet i Norra Europa
Ryska ortodoxa kyrkan – Kristi förklarings församling
Ryska ortodoxa kyrkan (Moskvapatriarkatet)
Serbisk-ortodoxa kyrkan
SMS/SBS sångarförbund
Sport for Life
Stiftelsen Pingstförsamlingarnas Skol- och Kursverksamhet
S:t Lukas
Stockholms katolska stift
Svenska Alliansmissionen
Svenska Alliansmissionens Ungdomsförbund
Svensk-litauiska Riksföreningen
Svenska Missionskyrkans Musikkörer
Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd
Sveriges Kristna Handikappförbund
Sveriges Unga Katoliker

Bildas förbundsstyrelse, från vänster: Lars-Inge Claesson, Unionen, Yusuf Aydin, Christer Boström, Ulrika Erlandsson, Lars Söderlund, Åsa Paborn, förbundsrektor, Per-Inge Lidén, förbundsordförande, Maria Kabatanya, Peter Hovlund, Roland Gustafsson. Saknas på bilden: Ninni Carr, Annika Damirjian, Katrin Hakopian och Helena Höij.

Syrisk-ortodoxa patriarkatets ställföreträdarskap i Sverige
 Syrisk-ortodoxa kyrkans ungdomsförbund
 Syrisk-ortodoxa ungdomsförbundet inom Årkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien
 Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sverige och övriga Skandinavien
 Vineyard Norden

Representation

Studieförbunden

Under 2017 har följande personer representerat Studieförbundet Bilda i Studieförbunden (studieförbundens bransch- och intresseorganisation):
 Förbundsstyrelsen: 2017-01-01-2017-04-17 Samuel Gustafsson, från och med 2017-04-18 Åsa Paborn
 IT-samverkansgruppen: Björn Arting/Annika Widell
 Förhandlingsdelegationen: Annette Illes
 Samverkansgruppen för kvalitets- och etikfrågor: Kati Hirvonen
 Valideringsgruppen: Annette Illes
 Infonet: Maria Ekelund
 Musiknet: Sara Thorstensson
 Gustavansvarig: Irene Tynnemark

Folkbildningsrådet

Under 2017 har Kati Hirvonen representerat Studieförbundet Bilda i Rådgivande gruppen för etik- och gränsdragningsfrågor för studieförbunden.

Deverthska Kulturstiftelsen

Under 2017 har Annika Damirjian/Magnus Stenberg, Birgitta Haglund och Carin Wendel representerat Studieförbundet Bilda i Deverthska Kulturstiftelsen.

Ideell Kulturallians

Under 2017 har Sara Thorstensson och Lina Fridblom representerat Studieförbundet Bilda i Ideell Kultur Allians.

Nätverket 50/50 – För en jämställd musikscen

Under 2017 har Sara Thorstensson representerat Studieförbundet Bilda i Nätverket 50/50 för en jämställd musikscen.

Religionspedagogiskt idéforum

Under 2017 har Solveig Westerbom/Paulina Lindgren representerat Studieförbundet Bilda i Religionspedagogiskt idéforum.

Antalet anställda vid studieårets slut samt en jämförelse med studieåren 2012–2015

	2017	2016	2015	2014	2013
Regioner	255	247	226	233	245
Förbundskansliet	35	35	33	36	38
Totalt	290	282	259	269	283
Summa heltidstjänster	240	240	220	232	241

Verksamhetskommentarer 2017

Stabil volym

Verksamhetsåret 2017 har den totala verksamhetsvolymen ökat med ca 1,8 % jämfört med 2016. Utöver den ordinarie folkbildningsverksamheten har under året även verksamhet med asylsökande inom de särskilda folkbildningssatsningarna *Svenska från dag 1* och *Var-dagssvenska* genomförts. Verksamheten med asylsökande är inte medräknad i nedanstående värden.

Deltagarstatistik

Bilda hade sammanlagt 107.520 deltagare i studiecirkel. Vår relativa andel unika deltagare bland studieförbunden är 9,7 % vilket kan jämföras med Bildas "marknadsandel" på 6,7 % av studieförbundens totala verksamhet. Kulturprogrammen samlade totalt 1.966.383 deltagare i 34.948 olika arrangemang anordnade av Bilda.

Det är även viktigt att alla som vill, oavsett förutsättningar, ges möjlighet att delta i den verksamhet som Bilda anordnar. Därför är det glädjande 5.352 deltagare med funktionsnedsättning getts möjlighet att delta i studiecirkelverksamheten.

När det gäller ålders- och könsfördelning bland Bildas cirkeldeltagare är andelen i princip oförändrad. Det innebär att en majoritet, 57 % av deltagarna, är kvinnor. 22 % av deltagarna yngre än 25 år, 50 % i åldrarna 25–65 och att 28 % var äldre än 65 år.

Ämnesfördelning

Tyngdpunkten i cirkelverksamheten ligger liksom tidigare år inom musikområdet. Det omfattar 40 % medan livsåskådning/religion står för 26 % av verksamheten.

Unika deltagare

Sedan 2015 betonar Folkbildningsrådet vikten av att den statsbidragsberättigade folkbildningsverksamheten ska nå en större mångfald av människor. Därför mäter Bilda i vilken mån vi når många olika människor, alltså unika deltagare och har målet att nå fler personer med kortare utbildning. Under 2017 har antalet studiecirkeldeltagare som räknas som korttidsutbildade, det vill säga personer som har kortare utbildning än treårigt gymnasium och fyllt 20 år, ökat från 14.418 till 15.204.

Fördelning mellan medlemsorganisationer

Drygt hälften, 57 %, av Bildas verksamhet sker i samverkan med medlemsorganisationerna. 6 % sker i egen regi, 21 % i samverkan med fria grupper och 16 % tillsammans med samverkande organisationer.

Verksamheten fördelar sig inbördes mellan medlemsorganisationerna enligt följande:

Equumeniakyrkan är den enskilt största samverkansparten med 12 % procent följt av Stockholms katolska stift med 7 %, Pingst – fria församlingar i samverkan med 5 % samt Koptiska ortodoxa kyrkan med 4,5 % av Bildas verksamhet.

Studiecirkel och Annan folkbildningsverksamhet	Timmar	Unika deltagare	Timmar per unik deltagare	Arrangemang	Unika deltagare per arrangemang
Egen verksamhet	54.751	9.431	5,8	1.643	5,7
Ekumeniska organisationer	7.820	2.153	3,6	404	5,3
Frikyrkliga medlemsorganisationer	198.477	49.693	4,0	8.262	6,0
Katolska medlemsorganisationer	80.905	10.277	7,9	2.061	5,0
Ortodoxa medlemsorganisationer	252.007	9.601	26,2	4.065	2,4
Övriga samverkanspartner	109.563	28.036	3,9	3.709	7,6
Medelvärde			8,6		5,3

Ett lågt värde i kolumnen "Timmar per unik deltagare" respektive ett högt i kolumnen "Unika deltagare per arrangemang" indikerar att verksamheten når många olika deltagare.

Verksamhetsstatistik

Regioner – verksamhet

	Studiecirklar (tim)		Annan fbv* (tim)		Kultur (antal)		Total (tim inkl kultur*9)		jmf 17/16 (%)
	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	
Nord	50.651	49.941	7.851	8.354	3.899	3.781	93.593	92.324	-1,4 %
Mitt	160.645	173.344	25.479	21.404	6.163	7.489	241.591	262.149	8,5 %
Svealand	72.272	80.257	33.681	33.856	3.744	4.268	139.649	152.525	9,2 %
Öst	183.385	192.472	66.724	61.767	5.826	5.326	302.543	302.173	-0,1 %
Sydväst	133.017	123.397	29.736	29.253	6.530	5.825	221.523	205.075	-7,4 %
Syddöst	124.348	133.882	46.638	44.666	8.297	8.259	245.659	252.879	2,9 %
Totalt Bilda	724.318	753.293	210.109	199.300	34.459	34.948	1.244.558	1.267.125	1,8 %

För annan folkbildningsverksamhet redovisas samtliga inrapporterade timmar. Endast hälften av dem är bidragsberättigade.

Verksamhet i samverkan med Bilda

	Total tim 2017	Varav cir- keltimmar	Antal arr	Kvinnor	Män	Andel cirklar	Total (tim inkl. kultur*9)		jmf 17/16 (%)
							2016	2017	
MEDLEMSORGANISATIONER									
Frikyrkor									
Ekumeniska församlingar	27.558	10.999	472	2.519	1.572	40 %	27.738	27.558	-0,6 %
Equmenia	8.136	1.590	47	218	188	20 %	8.105	8.136	0,4 %
Equmeniakyrkan	146.035	53.201	2.201	12.280	6.151	36 %	157.120	146.035	-7,1 %
Evangeliska Frikyrkan	34.385	17.116	583	2.805	2.019	50 %	34.269	34.385	0,3 %
Frälsningsarmén	26.391	6.760	249	1.443	824	26 %	26.270	26.391	0,5 %
Pingst – fria församlingar i samverkan	60.646	24.887	927	4.488	3.142	41 %	61.573	60.646	-1,5 %
Svenska Alliansmissionen	26.401	7.997	226	1.049	663	30 %	26.781	26.401	-1,4 %
Vineyard Norden	907	343	12	49	50	38 %	890	907	1,9 %
Övriga frikyrkosamf. o ungdomsförbund	3.660	2.268	59	310	183	62 %	3.974	3.660	-7,9 %
Ekumeniska organisationer	22.553	5.662	264	1.601	595	25 %	22.415	22.553	0,6 %
Ortodoxa kyrkor									
Bysantinska ortodoxa kyrkor	22.681	14.904	302	997	776	66 %	24.824	22.681	-8,6 %
Koptiska ortodoxa kyrkan	56.826	41.025	637	1.619	1.689	72 %	49.901	56.826	13,9 %
Syrisk-ortodoxa patriarkatets ställf.	53.079	32.740	624	2.832	1.910	62 %	60.036	53.079	-11,6 %
Syrisk-ortodoxa ärkestiftet i Sv. o Sk.	29.462	19.122	378	1.373	1.016	65 %	25.571	29.462	15,2 %
Övriga ortodoxa	122.791	84.710	1.145	3.893	3.313	69 %	106.695	122.791	15,1 %
Katolska kyrkan									
Stockholms katolska stift	88.015	57.313	1.138	5.120	3.563	65 %	83.341	88.015	5,6 %
SAMVERKANDE ORGANISATIONER									
Övriga kyrkliga organisationer	32.672	15.942	473	2.049	1.658	49 %	33.705	32.672	-3,1 %
Övriga kulturföreningar	73.282	38.783	792	3.646	1.904	53 %	69.177	73.282	5,9 %
Övriga samverkande organisationer	93.078	30.743	849	4.986	2.024	33 %	82.274	93.078	13,1 %
FRIA GRUPPER									
Fria grupper	267.480	244.831	3.180	4.343	10.255	92 %	262.861	267.480	1,8 %
EGEN VERKSAMHET									
Bilda	72.697	46.287	1.148	4.440	2.620	64 %	85.521	72.697	-15,0 %

* fbv = folkbildningsverksamhet

Sammanställningen innehåller kompletterande statistik utifrån Folkbildningsrådets riktlinjer om hur verksamhet ska rapporteras i verksamhetsrapporten (årsredovisningen). Mer statistik återfinns på <https://www.h2.scb.se/stuv/>. Där finns även statistik för samtliga studieförbund.

Studiecirklar 2017

Bildas regioner	ANTAL ARR.	ANTAL DELTAGARE			ÅLDERSGRUPPER			UNIKA DELTAGARE
		DELTA GARKATEGORIER			13-24	25-65	→65	
		Totalt	Kvinnor	Män				
Nord	1.254	8.293	5.039	3.254	1.231	4.437	2.625	4.311
Mitt	2.960	16.902	7.638	9.264	2.844	10.664	3.394	7.153
Svealand	2.078	15.591	9.310	6.281	3.681	6.913	4.997	8.051
Öst	3.442	23.067	13.189	9.878	7.652	11.986	3.429	11.245
Sydväst	3.126	23.403	15.024	8.379	3.945	9.728	9.730	11.179
Sydöst	2.790	20.264	11.395	8.869	4.441	10.309	5.514	10.664
Totalt Bilda	15.650	107.520	61.595	45.925	23.794	54.037	29.689	52.603

Annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram 2017

Bildas regioner	ANNAN FBV*				KULTURPROGRAM	
	Antal arr	Antal deltagare	Varav unika	Antal timmar	Antal arr	Antal deltagare
Nord	520	7.785	4.592	8.354	3.781	188.478
Mitt	980	13.415	7.992	21.404	7.489	299.036
Svealand	1.647	20.264	10.620	33.856	4.268	285.821
Öst	1.608	19.985	11.445	61.767	5.326	271.313
Sydväst	1.380	22.408	13.057	29.253	5.825	372.790
Sydöst	1.832	25.496	16.109	44.666	8.259	548.945
Totalt Bilda	7.967	109.353	63.815	199.300	34.948	1.966.383

* fbv = folkbildningsverksamhet

Ämnesindelning i siffror – cirklar 2017

	Studiecirklar	Andel	Antal arr	Kvinnor	Män
0. Allmän utbildning	29.953	4,0 %	886	5.574	2.220
1. Pedagogik/ledarutveckling	16.847	2,2 %	454	1.746	1.393
2. Humaniora, språk, konst	603.489	80,1 %	12.360	46.105	36.901
<i>Rock</i>	219.235		2.637	1.642	8.897
<i>Kör</i>	40.669		959	6.360	3.035
<i>Övrig musik</i>	23.669		721	2.601	2.584
<i>Hantverk</i>	34.160		878	5.949	912
<i>Folkmusik/dans</i>	20.478		474	1.942	1.340
<i>Religion</i>	186.526		4.987	20.594	15.715
<i>Livsåskådning</i>	8.990		271	1.209	876
3. Samhälls- o beteendevetenskap	29.621	3,9 %	800	3.485	2.476
4. Naturvetenskap, matematik, data	4.373	0,6 %	108	323	323
5. Teknik	0	0,0 %	0	0	0
6. Lant- o skogsbruk	0	0,0 %	0	0	0
7. Hälso- o sjukvård samt social omsorg	48.669	6,5 %	558	1.820	1.701
8. Tjänster	20.332	2,7 %	483	2 542	907
9. Övrigt	9	0,0 %	1		4
Totalt Bilda	753.293	100,0 %	15.650	61.595	45.925

Notera att ämnesrådet är en anpassning till EU-standard och att många av huvudområdena inte är relevanta för Studieförbundet Bilda.

* fbv = folkbildningsverksamhet

Bildaåret 2017

BILDER

Omslag

Dansgruppen Enough från
Huskvarna deltog på Dandanat
2017. Foto: Magnus Stenberg

Sid 4 Anders Roos

Sid 7 Eddie S. Ahlgren

Sid 10 Birgitta Haglund

Sid 11 Magdalena Gustafsson

Sid 15 Andreas Wistrand

Sid 18 Susanne Falk

Sid 21 Maja Rintala

Sid 25 Mats Lefvert

Tryck

TMG Tabergs, Taberg 2018

